

"L'Es'tatut avui representa la teva voluntat, i, com a tal, tots ens hem de conjurar a fer la prevaler."

Francesc Macià

Any I - N.º 5 - Redacció i Administració: Portaferrissa, 15 BARCELONA :: 25 de Juliol de 1931 :: Preu: 15 cts.

EDITORIAL

Les veus sòrdides i impermeables de la patuleia unitarista, troben tares al nostre Estatut, no cal dir-ho. Tanmateix no hi ha unanimitat de criteri. Mentre uns el titllen d'inadmissible i en preconitzen la no presa en consideració, altres es limiten a dir, desmenjats, que «se trata de algo viable» i que «hay que hablar de ello», etcètera. No sabem quins són els pitjors enemics de l'Estatut, si els falsos descendents, o els energúmens intemperants.

Ni uns ni altres ens preocupen gaire. Si el poble de Catalunya, en ple, ratifica la consulta plebiscitària suara iniciada prop dels Municipis, la victòria és nostra. Ningú que tingui dos dits de front gosarà evidenciar una posició coactiva, renyida amb les essències més sagrades de la llibertat. Els homes deuen fer honor a allò que prometen i tots sabem que el pacte de San Sebastián, que hom tracta de rememorar, té per nosaltres el valor d'una escriptura. Nosaltres no ens extralimitem ni cosa que s'hi assembli. Que no s'extralimiti l'altra part contractant. Si així no fos, creuríem que la «hidalgúia» dels castellans és un mite. I això no ho podem creure mentre hi hagi al Govern un castellà de soca-arrel, de tan «recia envergadura» com l'admirable Azaña.

No voldríem, no volem ocupar-nos dels adversaris aferrissats que l'Estatut té a casa nostra. Creiem—els coneixem— que dirien de bona fe el que senten. Tota una història de lluita els avala. Tanmateix cal que ens reconeguim el dret a no pensar, avui, com ells i no ens insultin amb mots grollers ni enverinin, fent d'antiliberals, la nostra propaganda.

Un altre problema volem escometre, malgrat la manca d'espai ens obligui a constrenyir-nos. La classe patronal, arreu, s'esvera davant la pluja de demandes que se'ls ve damunt. Hom parla del caos, de la fi del món i d'altres coses. Pel damunt de tot es manifesta una incapacitat absoluta de la nostra burgesia. Un exemple: el ram de la metalurgia té presentades unes bases que, probablement, duran una vaga. L'esfereïment és unànim. Hom titlla dites bases d'utòpiques i desorbitades. Doncs bé: llegides les mateixes, trobem que Henry Ford a Amèrica i Tomàs Bata a Checoslovàquia, capitalistes fins el moll de l'os, tenen, de molts anys, concedit al personal de llurs enormes fàbriques tant o més del que demanen els nostres metalúrgics...

I entretant, un senyor que manté dues «querides», un «Rolls» i va enjoiat de cap a peus, s'esquina les vestidures perquè l'obrer demana, entre altres justes coses, una instal·lació on netejar-se per a sortir al carrer net com un ciutadà que és i vol ésser.

LA MORAL CAPITALISTA

El conflicte de la Casa Cros

Introit

No fa pas massa temps que els diaris inserien una nota donant compte en ella de que la forta raó social, que suministra a tot Espanya quantitats fabuloses de productes químics, anava a tancar les seves portes, per incompatibilitat amb les «exigències» del personal i, per damunt de tot, per considerar inacceptable el reconeixement del Sindicat de l'ofici.

Es natural. Mai els industrials, propis o aliens, que mantenen tossudament el principi absolutista dintre casa seva, accedirán a pactar d'igual a igual amb organismes bons o dolents, encertats o no, desorbitats de vegades, però que, al cap i a la fi, constitueixen l'alsaprem amb què compta la classe treballadora per a obtenir l'alliberació del règim econòmic actual, hereu i continuador del feudalisme, enderrocat per la Revolució Francesa.

El Tríptic capitalista

A tota empresa de gran volum de negocis la pràctica ha entronitzat el domini d'una mena de trinitat o tríptic, que formen habitualment tres persones distintes i una sola disciplina vertadera.

Aquesta jerarquia, una i tripartita, es compón de les següents figures: el cap de casa—o gerent si és companyia—; el cap de personal—el que dóna la cara en matèria de conflictes o acomiadaments—; i, en darrer terme, el cap tècnic—sovint estranger— que viu dalt d'un núvol pseudo-científic, i es situa sempre *au dessus de la mêlée*, fent, però, causa comú, més o menys tàcita, amb els interessos de

la casa, siguin o no inspirats en un criteri d'extricta justícia.

A la casa Cros el tríptic el formen En Juli Galve, En Juli Garcia i Mr. Martins.

En Juli Galve

Es un senyor baixet, duu una barbeta blanca ministrable i és allò que se'n diu un perfecte cavaller, una bella persona. Home de mon, instruit, coneixedor del que té entre mans, dotat d'un envejable do de gents, perteneix a la categoria dels homes que aristocratitzen tot el que toquen.

Es un excellent pare de família, un espòs amant i—segons diuen—el servei de casa seva l'adora. Es probable que estigui condecorat diverses vegades. En una paraula, el senyor Galve és el perfecte exponent de totes les excel·lències que pot produir la moral burgesa.

Així no és d'estranyar que la Companyia evalui els seus serveis en allò que realment valen i li assigni uns emoluments que, uns anys amb altres, ultrapassen un milió de pessetes.

No en tindríem res que dir, si el senyor Galve, tan excellent pare i espòs, es recordés que a la casa treballen per ell centenars d'homes que també són pares i esposos i s'han d'accontentar amb jornals de cinc o sis pessetes...

En Juli Garcia

Es alacanti, dotat—segons sembla—d'un mal genit que fa feredat. Hom fa córrer que si fins i tot ha estat objecte d'atemptats personals... En fi, deixem-ho per altre dia.

Aquest senyor té al seu càrrec la

difícil tasca de mantenir l'orde dintre la casa. Es un complex de domador i prefecte de policia. Lloga, deslloga, acomiada i comina. Té amplis poders, il·limitades facultats—sempre segons les fonts d'on extraiem aquestes notes.

Ens asseguruen que és tant el zel d'aquest senyor en pro dels interessos de la casa, que fins i tot li fa adoptar postures de còmitre prop dels asalariats sotmesos al seu control. Altrement hom li atribueix l'iniciativa i execució del socorregut sistema de contractar infeliços a jornal, que pot acomiadar quan i com vol, sense explicacions de cap mena, i els paga molt per sota del que la més suscita comprensió de les necessitats aconsella.

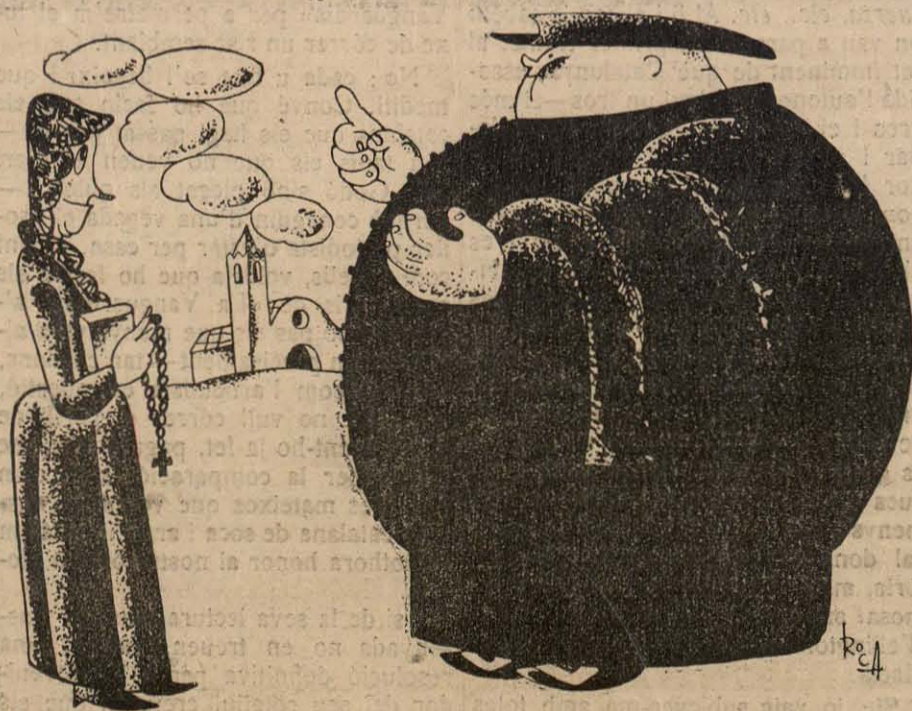
Hi ha qui l'acusa d'haver acomiadat dependents pel fet de negar-se a exercir de policies seus. Repetim que no ens volem embolicar. Ell sabrà el que hi ha de cert.

Mr. Martins

Es el cap tècnic, al càrrec del qual corren les moltes i complexes elaboracions químic-industrials de la Companyia. Ell no es fica amb res ni es posa cap pedra al fetge per assumptes socials. Subdit d'un govern estranger, es creu a covert de tota agressió, que, per altra part, mai no provocaria, i es limita a prendre una forta recompensa metàl·lica pels treballs notabilíssims que rendeix.

Això és tot. No el preocupa que les substàncies tòxiques que manipulen els jornalers, els pulveritzin els pulmons i els emmetzinin lentament. Ell fa el seu deure, impassible, com a

(Segueix a la pàgina 2)

—Cregu'm, senyora Pona, pel bé de la religió i dels que tallem el cupó, caldria que el senyor Lerroux formés govern.

al peu del canó

Els que teniem divuit anys

AQUELL JULIOL DE 1909 és viu en el record de qui el visquérem i mai res no l'esborrarà i morirà amb nosaltres.

Fou un estiu xafogós, assolat. En començar, la pacífica successió consuetudinària de Festes Majors, processons i revetlles, no prometia pas les tràgiques jornades, de sang i de foc, que en l'ombra germinaven. Era, d'antuvi, un estiu com tots els altres.

Tanmateix el dia 26 de juliol, va produir-se la guspira que provocà l'incendi. Es a dir, els incendis, que foren molts i espectaculars. En aquells dies s'operà també un fet que a molts ha passat inadverent. La primera Esquerra Catalana va rebre el seu baptisme de sang. Veureu,